

UWAGI CENTRUM CYFROWEGO DO PROJEKTU ROZPORZĄDZENIA W SPRAWIE SZCZEGÓŁOWEGO ZAKRESU ROCZNEGO SPRAWOZDANIA Z DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI ZBIOROWEGO ZARZĄDZANIA PRAWAMI AUTORSKIMI LUB POKREWNymi

Centrum Cyfrowe wyraża zadowolenie w związku z projektowaną zmianą formatu sprawozdawczości organizacji zbiorowego zarządzania (dalej „ozz”).

W Centrum Cyfrowym osobiście przekonał się o braku przejrzystości sprawozdań ozz sporządzanych w oparciu o obowiązujące regulacje. W 2012 roku badaliśmy sprawozdania złożone za rok 2011, przygotowując analizę przepływów finansowych ozz. Z uwagi na niespójność i nieprzejrzystość danych zawartych w sprawozdaniach oraz odmowę wyjaśnień ze strony większości organizacji¹, ww. analiza nie mogła zostać opublikowana, jednak pozwoliła nam zidentyfikować problemy systemu zbiorowego zarządu.

Na spotkaniu z kierownictwem Departamentu Własności Intelektualnej i Mediów w dniu 25.11.2013 r. sygnalizowaliśmy poniższe kwestie:

- (1) wykryte rozbieżności pomiędzy sprawozdaniami merytorycznymi a finansowymi niektórych organizacji;
- (2) sprawę niezgodności sprawozdawczości finansowej niektórych organizacji z ustawą o rachunkowości, to jest nie uwzględnianie wpływów inkasa po stronie przychodów w sprawozdaniach finansowych niektórych organizacji (nie rozumiemy dlaczego sprawozdania finansowe w takiej formie zostały zaakceptowane przez biegłych rewidentów);
- (3) problem środków zgromadzonych na kontach ozz, które – z różnych względów - nie zostały podzielone pomiędzy uprawnionych;
- (4) przychody finansowe ozz z tytułu inwestowania nie-rozdysponowanych środków pieniężnych. Ważne aby przeznaczenie tych środków było monitorowane, tak aby w istotnej części przeznaczane były zgodnie ze swoim celem, czyli na dofinansowanie twórców i twórczości, a nie budżetów ozz.
- (5) wysokie koszty administracyjne ozz, w tym w szczególności wysokie koszty wynagrodzeń dla kadry zarządzającej niektórych organizacji.

Wobec wzrastającej oferty licencjonowanych serwisów muzycznych i filmowych obecnych na naszym rynku, można przyjąć, że również kwoty wynagrodzeń dla uprawnionych inkasowane przez ozz z tytułu korzystania z treści w takich serwisach będą rosły. W tej sytuacji bardzo istotna jest kwestia przejrzystości inkasa i skutecznej

¹ Przedstawiciele ZAiKS jako jedyni spośród władz wszystkich ozz spotkali się z Centrum Cyfrowym i omówili wnioski płynące z analizy sprawozdania finansowego stowarzyszenia za 2011 r.

repartycji zainkasowanych środków.

Akcje takie jak „kupuję-kopiuje” ZIPSEE i PIIT oraz artykuły i wypowiedzi prasowe towarzyszące publikacji sprawozdań ozz zwiększają świadomość społeczną dotyczącą roli organizacji zbiorowego zarządu, a jednocześnie zwracają uwagę na ich nieefektywność. Świadomość wadliwości systemu na pewno nie stanowi zachęty dla obywateli do płacenia za treści pobierane w sieci. Konsumenci, którzy jak wskazują badania², chcą wspierać twórców, nie widzą sensu w ponoszeniu opłaty za treść skoro nie jest pewne kiedy i czy w ogóle tantiemy trafią do artysty, autora, producenta lub wydawcy.

Dotyczy to także opłat kompensacyjnych z tytułu dozwolonego użytku prywatnego chronionych utworów. W konsekwencji wadliwości systemu, uważamy, że wszelkie dyskusje o dodatkowych opłatach od czystych nośników czy też tak zwanej „płaskiej opłacie” za korzystanie z Internetu, muszą zostać zawieszane do czasu sporządzenia rzetelnego obrazu przepływu już obecnie inkasowanych środków. Większa przejrzystość sprawozdawczości ozz może to ułatwić. Dodatkowo należy naciskać na organizacje aby unowocześniały obecne systemy inkasa i repartycji.

Przy czym problem niskiej efektywności działania i niewydolności systemu dotyczy nie tylko polskich ozz. Jak wynika z raportu ENTER-IE³ w Europie koszt repartycji 1 euro to 51,2 eurocenty. Jest sprawą oczywistą, że ozz powinny minimalizować koszty administracyjne a także unowocześniać strukturę organizacyjną. Stanie się to koniecznością, jeżeli polskie organizacje będą chciały konkurować z europejskimi na rynku wieloterytorialnych licencji muzycznych.

Nie można nie zauważyć, że wprowadzenie w Polsce wymogu sprawozdawczości ma pozytywny, dyscyplinujący wpływ na organizacje zbiorowego zarządzania.

Jest wielce prawdopodobne, że to właśnie konieczność ujawnienia informacji o niepodzielonych kwotach wynagrodzeń autorskich skłoniła jedną z organizacji do aktywnego wdrożenia systemu repartycji indywidualnej oraz rozpoczęcia poszukiwania twórców uprawnionych do otrzymania wynagrodzeń za pośrednictwem tej organizacji

Zauważalnie, z roku na rok poprawie uległa także jakość sprawozdawczości. Odnotowujemy, że sprawozdania ozz za 2012 r. znacznie bardziej przejrzyste niż te za rok 2011 ukazują kwoty środków zebranych tytułem inkasa i środków podzielonych w wyniku repartycji, w tym również kwoty niewypłacone uprawnionym wraz z podaniem powodów takiej sytuacji. Przy czym wyjaśnienia udzielane przez niektóre organizacje niejednokrotnie są znaczenie szersze niż wymagane przez obecne regulacje.

Pozostaje mieć nadzieję, że trend ten będzie się pogłębiał i że zasada transparentności prowadzonej działalności stanie się wkrótce jedną z podstawowych zasad funkcjonowania organizacji zbiorowego zarządzania.

² Badanie Centrum Cyfrowego „Prawo autorskie w czasach zmiany. O normach społecznych korzystania z treści”, s. 28

³ [w] Compensation for Private Copying: An Economic Analysis of Alternative Models, p.3
http://www.ametic.es/CLI_AETIC/ftpportalweb/documentos/migracion/media-Ou1-Informe%20Alternativas%20al%20Canon%20Digital_%20Ingles.pdf, s.3